

PHILIPPIANS

Lat Inan Paul.angan Ump Pam Wanch Aak Philippi Panchan Al-Alantan

¹ Niiyalang, ngurp ngatharam aak Philippi.angan wun-wunaniy, ngan Paul-a, a Timothy.ang lat inan umpanan niyant pam wanch Christians al-alantan, niyan nungantang anman iiy-iiyaniy Jesus Christ.antangan, a niyant thamp ministers a putha pam wanch manth-thayan churchan pi-pi aniy. Ngan inanganiy kuchama work Jesus Christ.antan iiy-iiyanan.

² Ngan kaangk paththama pul God.angan ngangk minangam iiy-iiyowpul niyant, a puth ngangk min anman yump-yumpowpul niyang, pul God.ang piip ngamparamangan a putha Jesus Christ.anga moom pi an ngamparamangan.

*Ngay Ma -Yotam Mee -Wuth-Wuthanamang
God.antan Niiyantakana*

³ Ngay ngaantam-ngeey-ngeeyang niyangan-a, a ngay thankyou thaw-thawang God.antan niyantama.

⁴ Ngay mee an-wuth-wuthanamāng God.antan niyantaniy-a, ngayana ngangk minangam thaw-thawang nungant,

⁵ puth niyana nathpalman ma-aath-aathan ngayang wik min God.antaman waa-waa an

pam wanchantana, aak anpalan niiy ngangk God.antan thee an-a, in-inman.

⁶ Nil God.angan um palathan niiyang woyan way anpalan woyan minak. A putha ngayan mee miy nilan ma -aath-aathow niiyang monkan anman wak-wakān nunang Jesus Christ.an aak-aakanakamana nil Jesus.an palaman wampow ngampar um nungantangan thanathow ngampang. Aak an-aniyangan-a, nilana pam wanch min-minam paththam yumpow niiyang.

⁷ Ngay kaangk paththam wunang niiyanta, puth amanamana ngay ma -yotaman ngaantam-ngeey-ngeeyang niiyang. Nil piip God.angan ma -aath ngampang, ngamp karpam workan iyy-iiyamp nungant, wik Jesus.antaman waa-waa amp pam wanch wiyantana. Puth nanpalana than in-ngul thenchin ngayang jailang wun-wunang, puth niiyiya in-inman ngangk thay-thayanathaniy ngayang, niiy puth Jesus Christ.ana ngangk thayanam anman monkan-wak-wakaniy nunang.

⁸ Nil piip God.aniya mee miy ngatharam ngay kaangk paththaman wun-wunang niiyant. Nil Christ.ana in ngangk ngatharang wun-wunan, ngay nanpalan kaangk paththam wun-wunāng niiyant.

⁹ Ngay niiyant inana mee-wuthanamang nungant God.antan niiyan yipam kaangk paththaman wun-wunān niiyantakama, a niiy yipam puy-puyam min-minam ngaantam-ngeey-ngeeyān nunang God.ana, a putha niiy yipam min-minam ngaantam-ngeey-ngeeyān want-wanttakan woyan min nungantaman wak-wakān.

¹⁰ Yaa, puth nanpalana, niiyaman ngul mi āna

min want-wanttakan iiyāna, niyy ke yipam mee -wichān thanang pam wanch wiy anangan wayan yumpayna, niyy koochanam woyan min anman wak-wakān God.antaman aak-aakanakaman nil Christ Jesus.an palaman wampow.

¹¹ Nilam anman Jesus Christ.angana thonakam ma -aath-aathan niyyang a thay-thayanathan niyyang niyy yipam min anman iyy-iyyān, a min anman yump-yumpāna. Than pam wanch wiyangan thathayn niyyangan minan iyy-iyyān-a, thanan putha God.an thaa -kuump-kuumpayn nunang a min-minam paththam waa -waa ayn nunang.

Ngay Kaangk Christ.angan Ngangk Min Yump-Yumpow Niyyang

¹² Niyyalang, ngay kaangk niyy mee miy wunān wik inangan: nungkway ngayang aak in jailang thenchin-a, ngay puth wik min Jesus.antamana waa -waa ang thant wiyantan.

¹³ Puth amanamana, than pam policemen anangan aak aawuch moom pi anantaman pi-pi antan-a, puth than wiy inangan-a, mee miy ngay in jailangan wun-wunanga anpalman ngay Jesus Christ.an monkan-wak-wakanga.

¹⁴ A putha, ngay in jailangan wun-wunanga, nil Christ.angan ma -aath-aathan ngayang ngangk thayanam monkan-wak-wakāng nunang, anpalana, pam wanch Christians yot al-alangana puy-puyam ngangk thayanam ngul monkan-wak-wakantan nunang Jesus Christ.an, thanan winnyang ke -ngul mo -mo antan, ngangk thayanam wik min God.antaman waa -waa antan wiyantan.

15-17 Wiyangana ngangk pal pekkuwaman wik Jesus Christ. antaman waa -waa antan, thanan puth kaangk piip God. ana ngangk min yumpayn nunang, a puth ngayang thamp. Than puth mee miy nil God. angan work inan thee ngatha, wikan engkanathāng Jesus. antaman, puth than kaangk ngathar, a putha than kaangk wik min Jesus. antaman waa -waa ayn thama. Puth pam wanch wiy anangana, mee-wuntan ngathara. Than wik min Jesus. antaman waa -waa antan-a, than thawantan ke than ngaantam-ngeeyantan nunang Jesus. an, puth ya a, than thanttakam anman ngaantam-ngeey-ngeeyantan, an puth thanana pi an yumpwuntana. An than ke ngangk way yumpiythan ngayang, aak inan jailangan wunanga, a kuchek way thaman yumpiythan ngayang.

18 Puth ngayang ngangk way ke yumpiythan, ya a, puth ngay kaangk pam wanch wiyangana wik Jesus. antaman ngeeyayna. Pam wiyangan-a, wik kan-kanam waa -waa antan Jesus. antaman, ngangk pal pekkuwamana; puth pam wiyangana wik Jesus. antaman waa antan, puth ngangkaman ke waa antan, than thanttakam ngaantam-ngeey-ngeeyantan, puth kana, ngay ngangk min wunang wik Christ. antaman waa -waa antan.

19 Ngay puth ngangk min wunang puth ngay mee miy niiyana mee-wuthanamaniy God. antan ngatharakana, a putha Ngeen-Wiy Min God. antam alangana ngul ma -aath-aathow ngayang, putha amanamana than ngayangan ngul kuchayn yoon aak jailamana.

20 Ngay kan-kanam kaangk work ngathara-

man minam anman iyy-iyyāng God.antan, ngay kaangk ke ngul-nyaa iyyāng, ya a. Ngay jailangan wun-wunang-a, ngay kaangk anman ngangk thayanam wik waa -waa āng Jesus.antaman ke ngay ka athaman wik waa -waa angan thanta, ngangk thayanam anman iyy-iyyangan. Nungkway ngay nath uthamingwey-a, nath ya wey-a, ngay nathwey man-yetham iyy-iyying-a, an ngayana kaangka pam wanch wiy anangana mee miy wunayn nil Christ.an moom wuut pi an paththam iyy-iyyan ngampar, than yipam thaa-kuumpayn nunang.

²¹ Ngay yippak man-yethaman iyy-iyyang-a, ngayan kaangk woyan nungantam anman wak-wakānga, ngangk min yump-yumpāng nunang. Ngay nathwey uthamingan-a, an puth min ngathara, ngayan puth nungantangan wunāng aak Jesus.antamanga.

²²⁻²³ Ngay kaangk uthamāngana, Jesus Christ.antang aak wunāng, an min paththam ngathar. Puth ngay yaaman man-yethaman wuningwey-a, yaa, ngayana puy-puyam workan iyy-iyying nungant God.antan. Ngaywey nath kaangk mi ing man-yetham anman iyy-iyying-a, nath ya weya, anan mi ing mul wunāngan-a, ngay puth want-wanttinan mi ing e? Ngay an puth ke mee miya, ya a.

²⁴ Ngay mee miya an min niiyanta ngay nath yaaman man-yethaman iyy-iyyāng,

²⁵ yaa, an ngay mee miy ngul ngay ke yippak uthamānga, puth ngay aak inam yippak wunānga ngay yipam ma -aath-aathāng niiyanga niyy yipam puy-puyam min-minam ngaantam-ngeey-

ngeeyān nunanga Jesus Christ.ana, a ngangk minangam woyan min nungantam anman wak-wakāna.

²⁶ Than ngayang ngulan kuchayn aak jailamana, ngayana puy ngul wampāng niiyanta, niyana puth ngangk min-minam paththam iyyiyyān ngatharamana, a niyana thaa-kuumpkuumpān nunang Jesus Christ.an.

²⁷ Yaa, niy in ngeeyān ngayanga! Niiy minam anman iyyiyyān ke nil Jesus Christ.angan kaangk thathow niiyang, ngay yipam wik min ngeeyāng niyantama. Ngay nath nang wampāng niyant-a, nath ya yaaka, wik ngul nath minam ngeeyāng niyantam niy yotam ke thonam anman iyyiyaniy, ngangk thayanam anman monkan-wak-wakaniy nunang Jesus Christ.an a putha niy karp work anman iyyiyaniy wik min God.antaman waa -waa aniy thant. Nungkway than pam wanch wiyangan waa -waa ayn niyangan-a, an kana, ngay kaangk niy murkanam anman wik min God.antaman waa -waa ān thanta than wiyangan yipam ngangk thee ayn nungant Christ.antan.

²⁸ Niiy ke winyngang mo ān thanttam al-alantamana thanan thaampantan niyanga, niyaniya anman iyyiyyān ngangk thayanama. Niiy ngangk thayanamwey iyyiyyān-a, inan meenathan thant nil God.angan ngul wayathow thanang, kuchow thanang, puth niyangananiya, nil kalow niiyang aak nungantamaka, angan yipam wunān nungantangan aak umpuyam.

²⁹ Niiyan ke winyngang mo ān thanttam, pam wanch al-alantamana, nil puth piip God.ana min paththam iyyiyan ngampar. Nil ump ngampang

ngamp ngaantam-ngeeyāmpān Jesus Christ.an, ngangk thee āmp nungant. Than wiyangan ngul nath way yumpayn ngampar, thaa -thengkathayn ngampang, than puth Jesus Christ.an kaangk ke nunang, puth nil kan ump ngampang aak thaampāmp ngangk thayanam anman monkan-wak-wakāmp nunang.

³⁰ Ka athamaniya niy kan thathan thananga wayan yump-yumpin ngathar – aak anpalmana, in-inmana way anman yump-yumpantan ngathar ke ngay lat ilangan waa angan niyant. Thanana wayana niyant ngul yump-yumpayn ke ngathar anman way yumpantan, – an ke ngamp aak war kul pi anangan pek-pek-wunamp yimanangana. Ngampāna ke wantāmpa, ngangk thayanam anman monkan-wak-wakāmp nunang, Jesus Christ.ana.

2

Nil Jesus.angan Ke am Ngaantam-Ngeey Nun-gantakaman Ke Meekan Iiyow, Ya a

¹ Niy puth Jesus Christ.ana ngangkang pi-pi aniy nunang, nilana ngangk thay-thayanathan niyang. A puth nilana ngangk min yumpān niyang, nil puth kaangk paththam wunan niyant; a nil Ngeen-Wiy God.antamana ngangk niyantang wun-wunan, a puth niyana kaangk wunaniy niyantakaman a ngangk mamwuniy thampān.

² Ngay ke -paal wik thayanam inan thawang niyant: niyana karp anman ngaantam-ngeey-ngeeyān niyantakam. Niy ke thonam anman

monkan-wak-wakān nunang Jesus Christ.an a putha niyy kaangk wunān niyantakam, kul ke uwān niyantakam, ngayang yipam ngangk minaminam paththam yumpāna.

³ Niiyana niyantakaman thonakam ke ngaantam-ngeey-ngeeyāna, a niiyan pi an ke yumpwun niyantakam. Niiy ke ngaantam-ngeeyān ke niyy minan iyy-iyaniya, a puth wiy anangan ke ya ana. Niiyiya putha pam wanch wiy anangan minam ngaantam-ngeeyin thananga,

⁴ a niyy minam pi-pi ān thananga putha ma -aath-aathān thanangweya. Niiyana ke ngaantam-ngeeyān niyantakaman thonakama.

⁵ Niiy anman ngaantam-ngeey-ngeeyān ke nilam Jesus Christ.angan ngaantam-ngeey-ngeeyan:

⁶⁻⁷ Ka athamana nil Jesus.ana piip God.antangan wun-wun aak ang kenyaana, niliya ke God anman,

puth nil ke am ngaantam-ngeey nungantakaman meekan iiyow, ya a.

Nilan ngaantam-ngeey nungantakaman palan ukow aak iikanakan,

nila ke am week nungantakaman ngamparmana, ya a,

nil ngangk minangam anman uk ngampar.

Nil pam iyy-iyy, a work ngul iyy-iyy piip nungantamak, God.antan.

⁸ Nil pi an ke yump nungantakam, ya a,

nil wik piip nungantamantama ngeey-ngeey aak-aakanakamana nil mul ngulan wun.

Than puth yuk wuuyanangan waanchin nunang ke nil pam way yimanangan waanchin nunang.

⁹ Puth anpalaniya nil God.angana ekath nunang aakanak kenyan, aak min nungantam aakanakan aak achantang,

a namp minan thee nungant, nil puth moom wuut pi an paththam waa nunang, moom yotantana.

¹⁰ Puth ma mangkam anangana nath-nathan wuntana,

pungkang ngul thuchāmp nungant, a thaa-kuumpāmp nunang Jesus.an –

aak an kenyan wuntana, putha aak inman wun-nanamp earthangan,

a putha aak pek-pekaman wun-wuntana,

ngamp yotamanga thaa-kuumpāmp nunang Jesus.an.

¹¹ Than ma mangkam anangan mee yotantangan thawayn nil Jesus Christ.ana moom pi an paththam Lorda,

puth anpalana thananiya thaa-kuumpayn nunang piip God.an thampa.

Niiy Ke Nganth Yimanangan Iiy-Iiyān Thant Wiyantan

¹² Niiyalang, ngurp ngatharam-ang, ka athaman ngay nangman niiyantangan yippak wunangan-a, niiy wik ngatharaman ngeey-ngeeyan. Nungkway ngay aak kech in-ngulan wunang-a, an puth min niiyanta niiy wik ngeey-ngeeyān ngayang. Niiy ke ulp-ulpanangan ngaantam-ngeeyān niiyantakam niiyan ke

min iiy-iiyaniya, ya a, niyy Lord.an ngaantam-ngeey-ngeeyān nunang nil pi an paththamana, a anman wak-wakān woyan min Jesus.antaman, min anman yump-yumpāna – a anpalana nil Jesus.angana aak nungantamak ngul kalow niyyang, aak umpuyam nungantangan ngul wunān.

¹³ Puth nilam God.ang anman ma -aath-aathan niyyang niyy yipam minam anman wik ngeey-ngeeyān nunang puth woyan nungantam anman wak-wakāna.

¹⁴ Niiy ngeen thakan yumpānwey-a, niyy ngangk minangam anman iiy-iiyān, a kul ke thawān,

¹⁵ niyy yipam min-minam paththam iiy-iiyān, than pam wanch wiyangan way ke yipam waa ayn niyyang. Pam wanch yota way-wayam paththam iiy-iiyantān, puth niyyaniya puk God.antam, niyy puth minam koya iiy-iiyān mee pam wanch wiy al-alantanga. Niiy ke thunp yimanangan parkāna, woyan God.antaman meenathān thant.

¹⁶ Niiyiya ke -ngoongkam anman wik waa-waa ān thant wik minana, than yipam aak umpuyangaman wunayn God.antangana. Niiy yimanamanwey minam iiy-iiyān-a, ngayaniya putha ngangk minangam ulpanang iiy-iiyāng niyyantamana aak an-aniyangan nil Jesus.an wampow palamana. Ngay paththam mee miy wunānga an mina ngathar ngay work kanaman iiy-iiyang ma -aath-aathang niyyang niyyan yipam min-minam ngaantam-ngeeyān wik min God.antaman.

¹⁷⁻¹⁸ Puth ngayaniya nath uthamānga, puth

pam wiyangana nath mulathayn ngayang, puth anpalan ngayan wik min Christ.antaman waa-waa ang niiyant. Puth an kana, mak mulathayn ngayang. Ngay ngangk min ngul iiyānga, a niiy thampaniya ngangk min ngul iiy-iiyāna. An ke aak yimanangan wunowa, ke ngay punch-aakaman theetathāng ngatharakam piip God.antan niiyantak, niiyan God.an ngangkangan pi-pi aniy nunang. Puth niiyana ke am weekan niiyantakaman ya a, niiy ngangk punch-aakam kan thee an piip God.antan. Inan ke than keenkanaman minhan thee in God.antan kiingkanakan, ke am weekin nungant, ya a.

Ngay Inan Waa āng Pulantama Timothy A Puth Epaphroditus.antam

¹⁹ Nil Jesus Christ.vey kaangk ngay Timothy in yip-yipam kuchāngan niiyant-a, ngay erkam ngul kuchāng niiyanta, ngay yipama wik min ngeeyāng niiyantama, puth ngangk thayan wunānga.

²⁰ Nil pam thonam inman Timothy, nilam thonakam ngaantam-ngeeyan ke ngay anman ngaantam-ngeeyang – nil thampa kon kenyangk wun-wunan niiyanta.

²¹ Puth than pam wiy anangana thanttakam thonakam ngaantam-ngeey-ngeeyantan, than puth ke ngaantam-ngeeyantan work minaman iiyayn nungant Jesus.antan.

²² Puth nil Timothy.an ya a, niiy kan mee miy nunangana nil minam paththam iiy-iiyanan puth ngan karpam iiy-iiyanan wik min God.antaman waa-waa anan pam wanch wiyantan, nil ke puk nhengk ngatharam ngan karpaman iiy-iiyanan,

ngayana ke piip nungantam yimanangan thampa.

²³ Ngay kaangk kuchāng nunang niiyantana – kan ngay kuupānga wik minakana pam alan-taman magistrate.antama, than nath kuchayn ngayang, nath ya a – amanamana ngay erkam kuchāng nunang niiyanta.

²⁴ Nil Christ.angweya kaangk kuchow ngayang thamp niiyantana, yaa, ngay puy wampāng niyant. Ngayan puth ngaantam-ngeeyang nil kaangk kuchow ngayang niiyantana.

²⁵ Ngayan ngaantam-ngeeyanga mak koyam kuchāng nunang Epaphroditus.an niiyantana. Puth nilana ke kuunch ngatharam yimanangan iiy-iiyan; nganana karpam work iiy-iiyanan God.antana, ke pam soldiers God.antam yimanangan, way anangan um thaampanan. Niiy kanam kuchan nunang aak iikanakana ngayang yipam minam pi owanya,

²⁶ puth niliya iingwey niiyantam, a putha nilana kuchek way wun nungant, ngaantam-ngeey-ngeeyan niiyangan niiyan puth wik ngeeyan nungantaman nilan weechan nunanga.

²⁷ An puth kan-kanama nilwey way-wayaman wun-wuna, a putha war am utham. Puth nil God.angana ngangk mam nunang, a miyalath nunang ngul. A putha nil ngayang tham ngangk mamanya, nilwey Epaphroditus.an uthamiyana, ngayaniy ngangk way-wayam paththam puy-puyam wuning.

²⁸ Ngayaniya puth kaangk paththam kuchāng nunang niiyantana, niiy yipmam ngurp thathān nunangweya, an niiyaniya ngangk kuupamāna!

A yipam ngayaniya ke -ngul ngangk way wunāng niyantamana.

²⁹ Yaa, nilan wampowan-a, niyana umang wakān nunang ngangk minangama, nil puth piip God.angan minam pi-pi an nunang. A putha niy minam anman ngaantam-ngeey-ngeeyān nunang, putha thanang pam wiy anangan thampa minan iyy-iiyantān ke nil anmana,

³⁰ an puth nil war am uthama nil puth work iyy-iiy Jesus Christ.antan. Nungkway nil kan mee miy way anangan nath wampow nungantan-a, nilaniya-a, ke -ngoongkam anman workan iyy-iiy Jesus.antan, a putha ngayang thaman ma -aath-aath. Niy puth kaangk ma -aathān ngayang, puth ya a, niy kech wunaniy, puth nanpalaan niy Epaphroditus.an kuchan nunang ngathara, nilan ep-paththam minam ma -aath-aathan ngayang.

3

Ngay Kaangk Wik Jesus.antum Anman Ngeey-Ngeeyānga

¹ Ngurp ngatharam niyala, ngay kan inan wik waa āng niyanta, ngay wik ka athangaman waa -waa angan niyanta. Ngay puth ke eenchinga, puth niy nath wik ngeey-ngeeyān ngayangweya, yaa, niyaniya ke -ngoongkam anman monkanwak-wakān nunang Jesus Christ.an. Yaa, kan in ngeeyāna! Niy ngangk min-minam iyy-iiyān nil puth Lord Jesus Christ.ana ngangk minangam iyy-iiyan ngampar.

² Niy pam wanch wayanang al-alantangan ke iyy-iiyāna. Than ke ku kulliyangana wik

God.antaman way-wayathantan, wik way-way thampam thaa-aath-aathantan. Than puth thawantan pam Christians ma mangkam al-alangan aak woyan Jews.antam wakayn, ngeen-wiy pe anan ump-umpwayn thanttakam ke than Jews.angan ngeen-wiy pe anan ump-umpwuntan, puth ya a, niy wik thanttaman ke ngeeyāna.

³ Ngamp puth inanganiya Christians kan-kanam paththam iyy-iyyanamp, nil puth Ngeen-Wiy Min God.antamana ngangk ngamparang wun-wunan, ma-aath-aathan ngampangwey, God.an yipam thaa-kuump-kuumpāmp nunang, puth ngamp ngangk min iyy-iyyanamp, nilan puth Jesus Christ.angan kaa-piichanath ngampang a ngamparang karpam ngul wun-wunan. Ngamp puth mee miy ngamp ngamparakamana ke kaa-piichanathwimpa way ngamparam anpalan, ya anman. Ngamp nath kemp kompan thamp iyy-iyyimpwey-a, nath ya weya, ngamp nathwey workwey iyy-iyyimp-a, nath ya weya, al-alangan than ke kaa-piichanathiythan ngampang, ya a.

⁴⁻⁶ Pam wanch wiyangan nath ulpanang wik pi anang thanttakam waa-waa wiythan. Puth ngay ep-paththam ulpanang waa ing ngatharakaman. In ngeeyāna! Ngay puk manyaman kinch eightangan want ngayangan-a, thananiy-a, ngeen-wiy pe anan umpin ngayang, ngay kompan tham ngul iyy-iyyang. Ngay putha pam Jew iyy-iyyang, pam wanch anangana nil piip God.angan keenkanaman mi thanang thanan pam wanch nungant yipam iyyayn. Wuut mangk ngatharamaniya Benjamin. Wik

thaa nganth Hebrew ngayan thaw-thawanga, thanttam Jews.antam. Ngay iniya pam Pharisee, ngay wik thayan Moses.antamana kan-kanam mee miya. Puth ngayana keenkana pam wanch Christians anangana wayathang thanang, ngayan ngaantam-ngeeyanga ke ngay min yumpang mee God.antangan, puth ya a. Ngayan putha anman wik thayanan Moses.antaman pi -pi ang, ngay wik ke am pipang, ya a.

⁷⁻⁸ Puth ngayana nanpalaan pam min ke am iyy-iiyang mee God.antang, ya a. Ngayan keenkan ep ngaantam-ngeeyangan ngatharakam ngay ke pam min iyy-iiyangan, nil God.angan ke puk nungantam waa ngayang, puth ya a. Puth yimanangana ngayan mee miy ngul ngay ka athaman way-wayak ngaantam-ngeeyang ngatharakam. Ngayiya karpam ngul Christ.antang iyy-iiyang, in min paththam ngathara, – anpalmana ngay ngangk min paththam iyy-iiyang ngul. Ngay puth ngaantam-ngeeyang ngula yot ngayan keenkan yump-yumpang-a, an ke wook way paththam yimanangan.

⁹ Yaa, ngayaniya ke-ngul ngaantam-ngeey-ngeeyang anangana, ya a, ngayan yipam Jesus Christ.ana, ngangkang pi -pi āng nunang ngula, a karpam anman iyy-iiyāng nungantanganiya. Ngay ke-ngul ngaantam-ngeeyang ngatharakam nil God.angan ke puk nungantam waa an ngayang, puth anpalaan ngay wik thayan Moses.antaman minam pi -pi ang. Nil puth piip God.angana ke puk nungantam kan waa ngayang puth anpalaan ngay ngangk thee angan nungant, Jesus Christ

alantan, puth nilam God.ang thonakam min yump-yumpiy ngayang. Nil puth piip God.angana puk nungantam waa an thanang pam wanch anangan ngangkangan pi -pi antan nunang Jesus Christ.an, nilan min yump-yumpian thanang.

¹⁰ Yaa, an ngay kaangk paththam anman ngaantam-ngeey-ngeeyāng nunang Jesus Christ.an, min-min thiichāng nunang. Nil puth God.ana thayan paththam, nil mulaman ekath nunang, a nil Christ.ana man-yetham ngul iyy-iiyana, puth thayan paththam thamp. Ngayana kaangk nil ma-aath-aathow ngayang nil puth pi an paththam. Than wiyangan nath way yumpiythan ngatharwey-a, an kana, an min ngathar, puth than nungant ka athaman way yumpin, thaa -thengkathin nunang thakan. Ke nil Jesus.angan wik God.antam anman ngeey-ngeey-a, aak-aakanakaman mul ngulan wun-a, ngay thamp yimanangan kaangk wik nungantam anman ngeey-ngeeyānga, a puth wayana kangul wantāng.

¹¹ Ngayan kaangk yimanangan iyy-iiyāng aak ingana, puth ngayana ngaantam-ngeeyang aak ngul-ngulana nil God.angan mulaman ekathow ngayang thampa a aak nungantang angman wunāng.

Ngampiya Woyan Thonam Anman Wak-Wakāmpa

¹² Ngay putha ke am thawanga ngayan ke pam min-minam paththam iyy-iiyang ke Jesus yimanangan ya a, puth ngayaniya anman monkanwak-wakang nunang, koochanama, ngayan puth

kaangk iiyāng ke Jesus Christ yimanangana nilam puth woyan wayamana weentath ngayang woyan minakan, ngay yipam monkan-wakāng nunangana.

¹³ Niiyala, ngurp ngatharam-ang! Ngay puth mee miy ngatharakama ngay pam min yippak ya a, ke Jesus Christ.ana, ngay puth anman ngaantam-ngeey-ngeeyanga ngay ngulan wunāng nungantangana, nanpalana ngay kaangka pam min-minam paththam iiy-iiyāng. Ngay anman thonakam ngaantam-ngeey-ngeeyang: ngayan ke am ngul ngaantam-ngeeyang ngatharakama ngay want-wanttakan keenkan iiy-iiyang, ya a.

¹⁴ An ke aak yimanangan wunan ngathar: ngayaniya ke kamp mo -mo ang yuurpam woyan wakanang ke race yimanangan mo-mo ang, ngay yipam prize uwānga God.antamana, yuk prize.ana inana, nil God.angan kalow ngayang aak iikanak kenyan nungantang wunāng Jesus Christ.antang.

¹⁵ Ngamp wee -wee anangan Jesus.ana minaman monkan-wak-wakanamp nunang-a, ngamp ke ngaantam-ngeeyāmp ngamparakam ngamp ke min iiy-iianamp ke Jesus yimanangana, ya a. Niiy wee -wee anangan nath wik thonan ngaantam-ngeeyinwey-a, yaa, puth nil piip God.angana engkanang ngul meenathow niiyant niiya pam wanch min paththam ya yippaka.

¹⁶ Puth ngampaniya anman woyan thonam anman wak-wakāmpa, ngampaniya anman paath-paathāmp, nil yimanamana, pam wanch min yipam iiy-iiyāmp ke Jesus Christ anmana.

¹⁷ Niiyala, ngurp ngatharam-ang, niiyaniya

woyan ngatharamana anman wak-wakāna. A putha niiyan min-min thath-thathāna pam wanch wiy anangana woyan min anana wak-wakantan – niiyaniya woyan thanttam thamp wak-wakān.

¹⁸ Puth ngay kan nathpalman waa -waa ang niiyant than pam wanch yotana ke Christians waa wuntan, puth ya a, than yaan muukaman-tan, than puth woyan way wak-wakantan. Ngay in putham waa āng niiyant, ngay puth ngangk way-wayam wunanga, a peey-peeyangan thant-tama. Puth than ke -ngoongkam iyy-iiyant, ke am ngaantam-ngeey-ngeeyantan nil Christ.an yuk wuuyanangan utham.

¹⁹ Nil piip God.angan ngul wayathow thanang, aak way aakanakan kuchow thanang, puth thanan kaangka way anman yump-yumpayna, may-weenthiya a puth maarich thakan kee-kee antan, a than ngangk minangam way yump-yumpantan; thanana ulpantan ngula, than ngul-nyaa ya a, than ke am ngaantam-ngeeyantan thanttakam than wayan yump-yumpin, ya a a than way min aak inpalmana anman ngaantam-ngeey-ngeeyantan. Thanan ke am ngaantam-ngeey-ngeeyantan aak min in kenyan God.antaman, ya a.

²⁰ Puth ngamp epa pam wanch God.antamana, aak nungantaman an ngampar thamp aak in kenjana, a putha ngampaniya ngangk minangam kuup-kuupanamp moom ngamparamaka, Jesus Christ.antan, palaman wampow ngampar aak inpal kenyan – nil puth ngampangan kaa -piichanatha way ngamparam anpalan.

21 Nil palaman wampow-a, nilaniya kemp ngamparam inangana wiy-wiyam yumpow ngampang, kemp min paththam ngula, ke -ngul wayamow, ke kemp nilaman kal-kalan aak in kenjana, ngampanganiya yimanangan yumpow puth nilaniya moom pi an paththam iyy-iyyan ngampar, putha thayan paththam iyy-iyyan, way min ma mangkamana ma nungantang pi -pi an.

4

Niyy Wik Inangan Ngeeyāna

¹ Yaa, ngurp ngatharam niyalanga, niyaniya ngangk thayanam anman monkan-wak-wakān nunang, Jesus Christ.an. Ngay puth kaangk ni-iyang paththam, iingkamang niyyant. Niyy ngangk min yumpaniy ngayang a ngayan ulpang niyyantama.

² Ngay in kan thaa-mamanang thaw-thawāng wanch kucham al-alantan Euodia pulant Syntyche.angana; pul ke thaa-thay-thayanamowpula, kul kan wantowpul, puth pula karpa Jesus Christ.an monkan-wak-wakanpul nunanga.

³ Ayyang, nintar puth ngatharang karpam work iyy-iyyangana, ngay inan thawāng nungkar, nintan ma -aathān pulang karpam nenganathān pulang puth ngan karpam workan iyy-iyyan, wikan waa -waa an God.antaman, wanch kucham nanangan pula, a Clement-a, a than wiy anangan thampa. Than inanganिय pam wancha ngangk aak umpuyam wunayn piip God.antanga, nil puth namp thanttamana lat nungantamangan

kan umpa, than aak nungantamangan yipam wunayn.

⁴ Kan in ngeeyāna! Niiyiy putha ngaa thonthona ngangk minangam iyy-iiyāna nil putha Jesus.ana anman iyy-iiyan niiyantanga. Ngay kan putham thawāng niiyanta: ngangk min paththam iyy-iiyāna!

⁵ Niiy minam iyy-iiyān pam wanch wiy alantan, ngangk minangam iyy-iiyān thant – yaa, than yipam pam wanch anangana mee miy wunayn niiyana pam wanch mina. Nil puth Lord Jesus.ana yip-yipam wampowa.

⁶⁻⁷ Ngeen nathwey wampow niiyant-a, min nathwey-a, nath ya a, way natha, an niiyana kuchek way ke wunān, niiyiya mee -wuthanamān piip God.anta, a thawān nungant minam pi -pi ow niiyanga, a putha niiyaniya thankyou thawthawān nungant God.antana, a amanamaniya, nil God.angan yipam ngangk maal pi -pi ow niyang, a kuchek minam pi -pi ow niyang yipam ngangk wayan ke wunow niiyanta, puth niiy ma Jesus Christ.antang iyy-iiyaniy. Puth ngampaniya ke God yimanangan ya a, ngamp min-minam paththaman ke ngaantam-ngeeyimp nunangan nil God.angan want-wanttakan minam paththam pi -pi an ngampang.

⁸ Ngurp ngatharam niiyala, ngay inan tham thawāng niiyanta: niiyiya minam anman ngaantam-ngeey-ngeeyāna, way anangan ke ngangkangan pi -pi ān, ya a. Than pam wanchwey minaman iyy-iiyiythan puth nil God.angan ngangk thay-thayanathan thanang-a, yaa, puth niiyana thaa -kuump-kuumpān thanang. Than

nath wik kan-kanaman waa -waa iythanwey-a, niiy wik anangan ngaantam-ngeey-ngeeyān thanang. Than nath koy an iiy-iiyiythan-a, anangan tham ngaantam-ngeey-ngeeyāna. Thanwey ngangk minangaman pam wanch wiyantan iiy-iiyiythan thantan-a, anangan tham ngaantam-ngeey-ngeeyān thanang. Min anman ngaantam-ngeey-ngeeyān, wayan ya a.

⁹ Ngay niiyang wik min ka athaman Jesus Christ. antaman thaa -aath-aathangan niiyang – niiyan putha wik minam anman ngeey-ngeeyān. Niiyan puth kan thathan ngayang, ngay pam want-wanttakan iiy-iiyang – niiyan putha woyan ngatharam anman wakāna – puth amanamaniya nil piip God. ana niiyantangan ngul iiy-iiyow, a ngangk min yump-yumpow niiyang.

Ngay Thankyou Thawang Niiyant, Niiy Puth Ngaantam-Ngeey-Ngeeyan Ngayang

¹⁰ Yaa, ngay thankyou thawang niiyant, niiy puth ngaantam-ngeey-ngeeyan ngayang, a wukal thakan kuchan ngathar. Ngay ngangk min paththama a thankyou thawang nungant Lord ngamparamant puth niiyana putham meenathana niiyan ngaantam-ngeey-ngeeyan ngayang; niiyan ke anpalman ma -aath-aathin ngayang-a, puth ya a, niiyan puth want-wanttak ma -aath-aathin ngayangana.

¹¹ Ngayan wik inangan ke am thaw-thawang niiyant puth ngayan wukal ke anang inan wun-wunangan, ya a, ngay puth inan kan-ngul thi-ichang: ngeen nathanwey wampow ngathar-a,

natha way natha, ya natha, min nath wampowar-a, yaa, puth ngayaniya ngangk kuup-kuupamang anman.

¹² Wiyiya ngay way min ke anangweya, puth wiyaniya ngay way min yot pi -pi ang. A wiyiya ngay ngangk mee ch wun-wunang, puth wiyaniya ngay ngangk oth wun-wunang. An puth kana, ngayan puth kan-ngul mee miya ngangk min iyy-iyanakana.

¹³ Ngeen nathanwey wampow ngathar-a, nil Christ.angana ngangk thay-thayanathan ngayang ngayan yipmam ngangk min iyy-iyāng.

¹⁴ Niiy puth ka athaman min iyan ngathar a putha ma -aathan ngayang aak wayan wamp ngathar.

¹⁵ Niiy nanangana aak Philippi.angana mee miy ngay ka athamana aak Macedonia.an wantangan-a, niyam thonakam ma -aath-aathan ngayang, a wukal thamp thee -thee an ngatha, aak an-aniyangan ngay ka athamana wik min God.antaman waa -waa angan niyant. Pam wanch Christians wiy al-alangana ke am ma -aathin ngayang, ya a.

¹⁶ A putha ngay wukal ke anangan yippak wun-wunangan aak Thessalonica angan-a, niiy ma -ko alam ma -aath-aathan ngayang.

¹⁷ Puth गया ke am ngaantam-ngeey-ngeeyanga wukal thakan uwāng niyantama. Puth ngay inman thonakam ep ngaantam-ngeey-ngeeyanga: ngayan kaangka nil piip God.an min anman iyy-iyyow niyant, niiyan puth ngayang ma -aath-aathana.

¹⁸ Wukal niiyan kuchan ngathar-a, ngay

kanam uwang, ngay puth thankyou thawāng niyantweya. Nil Epaphroditus.angan wukal niyantamana kanan wampath ngath-a, ngayaniya wukal yot ngul pi-pi anga. Nil piip God.angan thathan niyangana wukalan thee-thee aniy ngath-a, nil ngangk min paththam wun-wunan niyantamana, an ke niyy yuk way min nungant thee -thee aniy God.antana.

¹⁹ Nil piip God ngatharamangana minam ngul pi-pi ow niyang, an puth niyana pam wanch nungantam Jesus Christ.antam, puth nilana yot ma mangkam pi -pi an ma nungantamanga.

²⁰ Yaa, ngampaniy putha anman thaa -kuumpkuumpāmp nunang piip God ngamparaman, aak umpuyam. Yey, an kan-kanama!

²¹ Niyy waa ān pam wanch Christians yotam nal-nalantan, ngan ngaantam-ngeey-ngeeyanan niyangweya, ngay-a, puth thanar wiy il-ilangan ngurp min niyantamanga.

²² Putha Christians wiy al-alangan thampa than workan iiy-iiyantana aawuch moom King Caesar.antamangana, than thamp ngaantam-ngeey-ngeeyantan niyang.

²³ Ngay kaangka Lord ngamparamangan Jesus Christ.angan ngangk min yumpow niyang, a puth niyantangan nangman iiy-iiyow.

Anman kan,
Paul

**Wik Inangan Kan-Kanam God.antama
The New Testament in the Wik-Mungkan language of
Cape York, Australia**

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators

Language: Wik-Mungkan

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

034de520-6788-5805-9b17-b658084b38e2